

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZAR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indült Bétsből Kedden October 12-dik napján, 1813-dik esztendőben.

A' tsatázó mezőkről.

Minekutánna az Austriai Cs. Kir. nagy armádának fő vezére Feldmarsal Hertzeg *Schwarzenberg*, e' folyó October 4-ik napján a' maga Töplitzi fő hadi szállását megváltoztatta volna: a' következett napon Felséges Urunk is el ment onnan, és Komotauha ment által a' hova delután szerentséssén és kívánt egésségben el is jutott. — Ezen a' napon *E. Sándor* Orosz Császár Eő Felsege is oda utazott, ellenben a' Fels. Prussziai Király továbbra is Töplitzbe maradt. Minekelőtte Fels. Urunk ezen városból ki indult volna, az említett Felsegek azon napon, mint Fels. Urunk neve napján, Eő Csász. 's Ap. Királyi Felsegének tiszteletére mentek, 's szerentse kívánásokat személyesen vitték végbe.

Orosz Generál Benningsen a' 75 ezer emberből álló 's *Lengyel Armáda* nevet viselő, és a' kormánya alatt lévő hadi seregekkel együtt, a' Glogaui vidékről Cseh Országba, nevezetesen Töplitzbe marsirozott, de ott meg nem telepedett, hanem armádájának egy jó részét *Eger* felé indította ki, melly Cseh Országi erős város Frankoniá határa mellett Prágától 18 mérföldnyire fekszik. — A' Castiglionei Hertzeg Marsal *Augereau* (olv. *Orzero*), a' mint az ügy nevezett *Allgemeine Zeitung* Német Országi közönséges újság levelek hirdetik.

a' vezérlése alatt lévő 75 ezer emberből álló Fr. tartalék armáával Septemb. 26-ikán a' Würtzburgi Nagy Hertzegségből Thuringiába Frankóniának a' Szakszóniai Királysághoz tartozó tartományába marsirozott.

A' Bajrjji közönséges újság leveleknek 23-ik Septembri darabjában következő foglalatú Lipsiai tudósítás van beiktatva: Tegnap előtt, *úgymond*, a' Fr. 3-dik szakasz armáával, a' Páduai Hertzeg (Fr. Marsal *Arrighi*) ide érkezett; 12, vagy 13 nap alatt igen sok Fr. hadi nép kiváltképen lovasság jött ide, t. i. Lipsiába Dresdából, hogy azon Fr. hadi seregekkel, mellyek *Lützen* és *Markrannstadt* között öszve gyűlnek, magokat öszve tsatolják. — Lipsiában 30 ezer főből álló katoná' őrizet fekszik, a' kik közt sok beteg és tikkadt katonák vannak, és rész szerént a' Sz. Tamás, Péter, és az Universitas templomaiban, és a' curiális vagy város házában fekszenek, de az úttzakon is sokan hevernek, a' mellyekben tsak nem szüntelen fenyő maggal füstölnek a' ragadó nyavalyáknak elhárítatásokra. Tsak nem minden órában sok katonák jönnek bé a' Grinma kapun, a' kik a' város piatzán, a' hol mindenkor 1000 ember áll vőgyázaton, gyűjtenek öszve, és a' Hálai kapun ki marsiroznak, a' melly oldalon az ellenség beüt...

ni igyekeznek. A' Svékus és Prusszus hadi nép *Dessau* mellett az *Albis* folyóvizén által ment; a' Prusszus külső vigyázó seregek, Septemb. 21-dik napján *Delitsch*hez közel állottak, melly helység *Lipsiához* *Dessau* felé öt óránál földre fekszik. — A' Lengyelek *Wittenberg* felé vonták el magokat. — *Drésdából* gyakran kitsapnak az ott lévő Fr. seregek. Utolsó kitsapások szerentsés, de a' szövetséges armádára nézve nagyon káros volt volna, és 5 ágyút, 's 2000 embert veszített volna el; ha a' győzedelmeseket hátul nem fogták volna a' Prusszus hadi seregek, mellyék a' fogságba esteknek nagyobb részét, és egyhány ágyút vissza is vetek. — A' *Drésda* környéken fekvő helységeknek lakosai csak nem minnyájan kiköltöztek honnyaikból. — *Bautzent* a' Prusszusok elfoglalták. — Septemb. 21-ik napján este *Napoleon* Császár Csehországból *Drésdába* vissza ment.

Gerából felső Szakszoniának hajdan nevezetes városából következő módon írtak September 26-ik napján: Tagadhatatlan dolog, hogy *Weissenfels*et és *Naumburgot* ismét elfoglalták a' *Frantziák*, és *Altenburghoz* közel állanak, minekutánna *Thielemann* Generál *Zeitzon* és *Altenburgon* keresztül, csak nem *Zwickauig* visszahúzza volna magát, azért hogy a' Szakszóniai Bányavárosokon azon Országba bé nyomult *Austriai* hadi népekkel magát össze kaptólhassa. Az ő hátrálása miatt a' *Gösznitzi* lakosok szenvedtek is valamit. — September 19-ik napján, a' *Löszneri* hegyen számos *Frantzia* szekereket és katonákat ejtett ez a' Generális fogságba, és már annakelőtte is sok prédát nyert *Hála* vidékén. — September 20-ik napján három regement lovasság ment az ő segítségére. — Azokban a' Szakszóniai városokban, mellyeket a' szövetséges armádák elfoglaltak, a' Kir. tisztviselőknek megparantsolták, hogy minden közönséges kaszákát adjanak által nékik.

A' Svétziai *Korona* hertzegnek *Zerbst* fő hadi szállásán, következő hadi tudósítás adatott ki a' múlt Septemb. 30-ik napján. Ezen hólnap 27-dikén, *üzymond*, *Groszen Hayntól* vissza kezdette az ellenség magát húzni, és *Misniánál* által is költözött az *Albis* vizén. (A' mint hallatik *Drésda* városát is el akarja hagyni az ellenség. Az elszökött katonák azt erőssítik, hogy az ezen városban lévő hadi magazínok már meg is égtek, és hogy az ott való földogtalan lakosok éhelhalással küszködnek).

Prusszus Gen. Lajt. *Tauenzin* leg ottan lovas seregei által úzóbe vétette a' hátráló ellenséget, és sok portázó katonaságot küldött az *Albis* bal partyára. Az ő vezérlése alatt lévő gyalogság a' Generál *Blücher* osztály seregével össze kaptolatott, kinek fő hadi szállása Septemb. 28-ik napján *Elster* verdában volt. Azon hólnap 25-ik napján *Gross* Generál *Eenningsen* *Zittauba* megérkezett, 's reményleni lehet, hogy az ellenség ezen három szövetséges corpus által össze szorittatván kéntelen leszen magát az *Albis* és *Saale* folyóvizek közzé vissza húzni.

Wittenberga városának ostromoltatása még most is hathatósan folytatódik. September 27-ik napját követett éjjel egyhány helyett égett ez a' műzsáknak régi fel szentelt városa, a' várnak tornya a' *Congrevi* rakéták azt meggyújtván ledűlött. Ez az éltelhatlan tűz a' hoya esik mindent megemészt, akár ember, akár állat, akár kő, akár fa épület legyen az. *Congrevi* rakétának neveztetik, arról az *Ánglus* Kapitányról, a' ki azt nem régeben feltalálta, vala, 's ödöklő találmányáért nagyon is megjutalmaztatott az *Ángliai* Kormányzékától. A' *Wittenberg*gába lévő katonai őrizet nagy ágyú golyóhisokkal viszonozta az ostromló seregeknek lövéseit, de kevés kárt tett benne, és ha kitsapna is azon erősségből, mivel Prusszus Generál Lajtinant *Bulow* 30 ezer em-

berrel áll azon erősség előtt, semmit sem boldogúlhatna.

Napoleon Császár kemény parantsolatot adott ki az eránt a' maga Generálisainak, hogy akár mennyiben kerüljön *Dessaut* vissza vegyék a' szövetséges seregektől, jól tudván melly hasznos legyen a' Fr. Ármádnak azon városnak és az ott Albis folyóvízen épült erős és nevezetes hídnak bírása. Erről a' *Napoleon* Császár parantsolatjáról eleve tudósítatván Pruszus Generál Major *Schulzenheim*, Sept. 27-ik napján onnan önként kiköltözött, és a' híd előtt való töltekbe és sántzokba telepítette le a' vezérlésére bízott hadi népet. — Svétziai Marsal Gr. *Stedingk* arról tudósítatván, hogy az ellenség azon sántzokba lévő hadi népet nagy erővel igyekeztek meg támadni, *Bjornstjerna* Oberstert, 1000 főből álló gyalogsággal, egy-néhány lovasokat és két ágyúkat küldött segítségére, mellyet látván az ellenség, magát a' városba vissza vonta, 's maga után a' kaput bezárta, mellyet a' vitézi tűz által meg hevesített ifjú Svékus katonák fejszékkal bevágni igyekeztenek, de mivel ez a' kapu sok vas pántokkal és szegekkel meg volt erőssítetve, azt bé nem ronthatták, 's az ellenség után bé nem mehettek, és ismét vissza mentek a' híd előtt lévő sántzba. Ekkor a' benn volt ellenség azon kaput felnyitotta, és 3 ágyúból lövöldözött a' Svékus katonákra. Ekkor Oberster *Bjornstjerna* megfordult, ágyúiból az ellenségre lövöldözött, és hosszú akart az ellenségen állni, de ez ismét bezárta a' kaput. — Ebben a' rövid tsatázásban a' szövetséges seregektől két tiszt esett el, egy-néhány tiszt és 40 közember megsebesítetett 3 vagy 4 öletett meg. — Estére ismét kiment az ellenség a' városból, és a' Mulda folyóvízen lévő első hidat meg támadta, mellyet az Oberster *Adlerkreutz* batallionja védelmezett. Ez a' derék hadi tiszt a' hídon által menván az ellenségre

rohant, 's vissza úzte a' városba, a' midőn ismét bezárattott a' kapu.

A' múlt September 26-ik napján, reggeli 9 órákor, Oranienbaum előtt, a' Mulda és Albis folyóvizek közt lévő erdőségben, mintegy 7 vagy 8 ezer főből álló ellenség jelent meg, és mivel a' szövetséges seregeknek előpostjai már akkor visszamentek, az ott készített sántzokra ütni, 's azokat elfoglalni igyekeztek, de ekkor sem boldogúlhattak feltett céljukban. Mivel *Sandels* General Lajtinant három batallion gyalogsággal ellenek menván, egy fél óráni messzeségű földre őket vissza verte, a' híd előtt lévő sántzokba való vissza menetelre az alatta vitézkedő hadi seregeknek parantsolatot adott, és azt olly szép rendel eszközlötte, mintha tsak a' fegyverbe gyakorlotta volna azokat. A' lakosoknak állítások szerint 600 embernél több vesztesége volt az ellenségnek. A' Svékusok közül, ebben a' kis tsatázásban egy tiszt holt meg, 10 tiszt kapott sebet, 300 közember hullott el és sebesítetett meg. Marsal Gróf *Stedingk* maga is a' híd előtt való földvárban akart hálni, és tsak a' Korona Hertzeg unszoló kerésére tett le ezen szándékáról.

A' Generál *Tettenborn* hadi munkáságának előmozdítására küldetett portázó hadi népnek vezére *Marwitz* Obristlajtinánt Braunschweigha bényomult, 's ott egy Oberstert, és 400 tisztet 's közembert ejtett fogságra az ellenség közül.

Orosz Generál Gr. *Woronzoff* tudósítást vévén arról, hogy az ellenség *Cöthen* ellen igyekezzen menni, *Obszskoff* és *Löwenstern* Kapitányokat egy Kozák osztállyal, éleikbe küldötte, a' kik három Lengyel Uhlánus sereget megtámadván, azokat megverték, megfutamtatták, széllyel szórták, 's azoknak vezérjeket 40 emberrel együtt elfogták.

Napoléon Császárnak Frantzia országgal való egységét, és a' Fr. Kormányzékkel való közösülését, 's levelezését annyira megakadályoztatták a' szövetséges seregeknek portázó seregei, hogy kéntelen az onnan Német országba jövő terhes szekereket egész osztályokkal kísértetni, 's ugyan erre nézve sok és nagy szükségét szenved a' Frantzia armáda mind az eleségre, mind a' szükséges hadi szerszámokra nézve. E miatt sok ember is szokik el a' Fr. armádától, és ritka nap telik el, hogy 30's 40 ember által ne menne a' szövetséges armadához, kiváltképen az Austriai és Prosszus hadi seregekhez.

Bernburgból az Anhalti Hertzegegnék fő városából illy hadi tudósítás küldetett a' Svécziái Korona Hertzegehez September 19-ik napján. Ezen hólnap 16-ik napját követett éjjel a' Gróf *Woronzoff* Generális Adjutánsa *Jacobson*, 50 Urali Kozákokkal *Acken* mellett, a' Magdeburgi Hertzegegnében, Zerbsthez két mértföldre az *Albis* folyóvízen által úsztatván, egynéhány strázsákat hagyott azon városba és körülötte, a' többivel pedig September 17-dik éjzakáján *Aschersleben*be a' Halberstaeti Hertzegegnék egyik nevezetes városába, 's onnan gyorsan Halába ment, 's ott éjjeli 12 óraker 2000 Frantziákat Kommendánsokkal együtt rabságra ejtett, azokat *Acken*be kísértette, maga pedig *Dorchwitz*be ment, 's ott vigyázatra állott ki. — Delután két óraker láрма támadván az eránt, hogy

2200 főből álló lovas és gyalog Frantziák siessenek Bernburg felé, azonnal ő is, tudniillik *Jakobson* két Anglus szolgálatban lévő tisztel eleikbe ment az ellenségnek, azt Bernburgig űzte, azt egész éjjel nyuhatatlankodtatta, a' békövetkezett éjjel sok tüzet rakatott az erdőben, 's ezen hadi fortélyá által azt mivelte, hogy az ellenség éjfel után két óraker, nagy sietséggel minden dobszó nélkül Bernburgot oda hagyta, és az ott lévő tábori magazinumokat öszve nem ronghatta.

A' Berlini tudósítások szerint, Sept. 28-ik napjától fogva, sok épület megégett Wittenbergában, a' hol a' Congrési rakéták nagy pusztításokat tesznek. Ezek a' gonosz hadi eszközök a' Górdeni erdő mellett történt verekedésben nagyon segítettek a' szövetséges hadi seregeket, 's ezek eszközlötték a' győzedelmet. Azok mindent megemésztenek a' hova esnek, és mivel szurkos matériával vannak elegyítve, oltani sem lehet. *Rose*, *Leon*, és *Harris* Anglus ártilleria kapitányok igazgattyák ezeket a' rakétákat.

Orosz Birodalom.

A' Pétersburgi közönséges újság levelek szerint, a' Fels. Orosz Császárnak *I. Sándornak* neve napja, a' múlt September 11-ik napján megünnepeletett, mellynek környülállásos leírását a' jövő posta napon fogjuk érde. Olvasóinkal közleni.

A' Bétsi Cursus Okt. 6-ik napján: — 100 Forint Conventziós pénz, 173 $\frac{2}{3}$ Forint Váltótzédulában. — Egy Császár arany 8 forint és 12 $\frac{2}{3}$ krajtzár.